نقش دو عنصر نظم و سهولت دستیابی در میقاتیت هلال

24:44

شاگرد: بر فرض، مبانی طبق هم باشد، اما بحث مدیریت امتثال در زمان حاضر مطرح می‌شود؟ با توجه به اینکه احراز آن حکم واقعی ممکن است، دیگر مدیریت امتثال کنار می‌رود.

استاد: منظورتان از زمان حاضر چیست؟

شاگرد: یعنی با این وسائل فعلی، امکان درک هلال واقعی هست.

استاد: نه، اگر یادتان باشد این کتاب «رسالة حول مسألة الهلال» چند بار آوردم تا بخوانیم. این نکات نباید فراموش شود. چون در فهم شما از این مسأله مهم است. ببینید با امکانات امروز رؤیت هلال به همین سادگی است؟ ایشان در صفحه سی می‌فرمایند: «من المستحیل».

شاگرد: محاسبه منظور من نیست.

استاد: بله، مقصود همان رؤیت و اهلال هلال است. خود اهلال و تولد هلال شرعی، مراد است. من که تولد هلال شرعی را می‌گویم مقصودم نقطه مقارنه نجومی نیست. شرعی مقابل عرفی نیست. شرعی مقابل نجومی است. ما دو تا شرعی به کار می‌بریم؛ گاهی می‌گویی‌م اهلال هلال شرعی، یعنی نه نجومی. منجمین لحظه مقارنه می‌گویند که ماه نو شد (NEW MOON). منظور من این است که شارع نیامده بگوید لحظه مقارنه دیگر ماه نو است. شارع همراه عرف است. می‌گوید اهلال هلال. تولد هلال دو اصطلاح دارد. قبلاً هم عرض کردم. یکی به‌معنای در شدن قمر از مقارنه است. این یک جور ماه نو است. یکی هم اهلال هلال به این معنا است که به مرحله‌ای رسیده که بخشی از نور قمر به‌عنوان قوس هلالی برای کره زمین قابل رؤیت است. برای قُطّان در ارض، قابل رؤیت است. منظور ما از اهلال هلال شرعی همین است. وقتی می‌خواهیم این اهلال هلال شود، با چه محاسباتی بگوییم الآن اهلال هلال شده است؟

شاگرد: محاسبه نمی‌شود. اما همین تکون هلال عرفی با امکانات امروزی بخش میقاتیت حاصل می‌شود.

استاد: ببینید میقاتیت به چه معنا است؟ در کلمات علماء به این صورت بود که گویا می‌زان در میقاتیت، سهولت دستیابی عرف عام به آن است. اگر یادتان باشد آن جا بود که عرض کردم قوام میقاتیت، به نظم است، نه به سهولت دستیابی. و لذا تحویل شمس به برج حمل که تحویل سال شمسی است، سهولت دستیابی ندارد. متخصصین باید زیج را نگاه کنند و بگویند در فلان لحظه تکویل سال شمسی می‌شود. یعنی شمس وارد برج حمل می‌شود. اما بااین‌حال میقات هم

هست. قبلاً این توضیح عرض شد که اگر قبل از ظهر باشد، اول فروردین همان می‌شود و اگر بعد از ظهر تحویل سال باشد، فردا اول فروردین می‌شود. درعین‌حال میقاتیت تام است. سهولت دستیابی، مقوم میقاتیت نیست. سهولت دستیابی کمال آن است. یعنی اگر میقاتی باشد که همه بهراحتی به آن دستیابی داشته باشند، اکمل از آن میقاتی است که همه باید بهدنبال متخصص بلند شوند. کمال میقاتیت غیر از مقوم آن است.

بنابراین چه با تلسکوپ و چه از راه‌های دیگر اگر حکم شرعی ثبوتی اهلال هلال را کشف کردیم، خب با زوال چه فرقی می‌کند؟ شما می‌گویید زوال را کشف کن؛ به این صورت که یک چوب بگذار اگر سایه شروع به بلند شدن کرد، زوال شده. دیگری می‌گوید تا سایه بلند شود طول می‌کشد، لذا داریه هندیه بکش، وقتی سر سایه مخروطی، روی خط شمال و جنوب آمد، همین که سر تیز سایه اندکی میل کند، زوال شروع می‌شود. می‌گویید تا زیادة الظل هنوز خیلی مانده است. زیادة الظل امارهٔ مضیّزوال است. اینجا امارهٔ دقیقتری هست.

در اینجا هم رؤیت برای کشف از اهلال هلال بود تا میقاتیت محقق شود. شما با وسیلهٔ دقیقتری آمدید و موضوع را کشف کردید. میقاتیت صدمه ندید. برای همه کره زمین از مسلمین و غیرمسلمین میقات می‌شود. اول ماه می‌شود، با آن نظمی که در سال ۱۴۰۰ صحبت کردیم. البته هنوز هم بخشی از آن مانده است.

بازبینی #1
ایجاد شده 16 مه 2026 11:55:29 توسط ... .
به روزرسانی شده 16 مه 2026 11:57:37 توسط ... .